

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Αιθυλική αλκοόλη και αλκοολούχα προϊόντα»

Παρατηρήσεις Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου

1. Όπως τονίζεται στην εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου, σκοπός του είναι η βελτίωση των αδυναμιών «που υπάρχουν σήμερα στο νομικό πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα παραγωγής και εμπορίας αιθυλικής αλκοόλης και αλκοολούχων προϊόντων με στόχο, αφ' ενός μεν την διευκόλυνσή τους στην ανάπτυξη της δραστηριότητάς τους, αφ' ετέρου δε την καλύτερη δυνατή διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου». Οι βελτιώσεις αφορούν την παραγωγή, μεταποίηση και διακίνηση της αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης και των αλκοολούχων εν γένει προϊόντων.

2. Όσον αφορά τις σχετικές ρυθμιστικές διατάξεις που περιλαμβάνει το παρόν νομοσχέδιο, στην ίδια εισηγητική έκθεση επισημαίνεται ότι «το προτεινόμενο σχέδιο νόμου έχει συνταχθεί με βάση τις αρχές που προδιαγράφει η σχετική ειδική (κάθετη)κοινοτική νομοθεσία(Καν. ΕΟΚ 1576/89, 1014/90 και λοιποί εφαρμοστικοί) και εθνική νομοθεσία ποιότητας.». Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1576/89 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1989 αναφέρεται στη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών». Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1014/90 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 1990 έχει σχέση με τις «λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής για τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών». Δεδομένης της οικονομικής σημασίας των αλκοολούχων ποτών, το Συμβούλιο έκρινε αναγκαίο να προβεί στη θέσπιση ειδικών ρυθμίσεων, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό τους, τις προδιαγραφές σχετικά με το χαρακτηρισμό και τη παρουσίασή τους. Με τον τρόπο αυτό όπως υπογραμμίζεται στο προοίμιο του Κανονισμού 1576/89

οδηγούμαστε στη καλύτερη λειτουργία της κοινής αγοράς στον τομέα αυτό. Πράγματι, «τα αλκοολούχα ποτά αποτελούν σημαντική διέξοδο για την κοινοτική γεωργία. Η διέξοδος αυτή οφείλεται, κατά μέγα μέρος, στην καλή φήμη που απέκτησαν αυτά τα προϊόντα μέσα στην Κοινότητα και στην παγκόσμια αγορά. Η φήμη αυτή είναι συνδεδεμένη με το ποιοτικό επίπεδο των παραδοσιακών προϊόντων. Θα πρέπει, επομένως, για να διατηρηθεί αυτή η διέξοδος, να διατηρηθεί ένα ορισμένο ποιοτικό επίπεδο για τα εν λόγω προϊόντα. Ο κατάλληλος τρόπος για τη διατήρηση αυτού του ποιοτικού επιπέδου είναι να προβλεφθούν ορισμοί των προϊόντων λαμβάνοντας υπόψη τις παραδοσιακές συνήθειες που αποτελούν τη βάση αυτής της φήμης.» Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει ειδική αναφορά στην διαμόρφωση των λεγόμενων γεωγραφικών επωνυμιών, στη βάση συγκεκριμένων πλεονεκτημάτων των προϊόντων, τα οποία απολαύουν ειδικής προστασίας, υπό την έννοια ότι προσφέρεται αποκλειστικότητα ως προς την κυκλοφορία τους στην αγορά. Επί του θέματος αυτού έχει αναπτυχθεί πλούσια νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στη βάση του κεφαλαίου 2 περί «καταργήσεως των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών», και ειδικότερα του άρθρου 36, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σύμφωνα με το οποίο επιτρέπονται περιορισμοί στις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων που δικαιολογούνται μεταξύ άλλων από λόγους προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Ωστόσο, κατά την ορολογία του άρθρου «οι απαγορεύσεις ή οι περιορισμοί αυτοί δεν δύνανται να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.»

3. Στο προτεινόμενο νομοσχέδιο περιλαμβάνονται, κατά την εισηγητική έκθεση, «όλες οι αναγκαίες διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή και ο έλεγχος της τήρησης της συναφούς κοινοτικής νομοθεσίας, γεγονός που συνιστά, άλλωστε, υποχρέωση των Κρατών μελών επιβαλλόμενη από τις σχετικές διατάξεις αυτής, Κανονισμός ΕΟΚ 1576/89 άρθρο 10 παρ.1, Καν. ΕΟΚ 2048/89, άρθρα 2, 3, και 4». Πρόκειται με άλλα λόγια για την υποχρέωση των Κρατών μελών να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα εφαρμογής, στο πλαίσιο τόσο ειδικών εξουσιοδοτικών κοινοτικών διατάξεων, όπως για παράδειγμα το προαναφερθέν άρθρο 10 παρ.1 του Κανονισμού 1576/89 (το οποίο έχει ως εξής: «τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση των κοινοτικών διατάξεων στον τομέα των αλκοολούχων ποτών. Τα κράτη μέλη ορίζουν μια ή περισσότερες αρχές, στις οποίες αναθέτουν τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων αυτών. Για τα προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημα II, είναι δυνατόν να αποφασίζεται με τη διαδικασία που προβλέπει το

άρθρο 14, ότι ο έλεγχος και η προστασία αυτή εξασφαλίζονται, κατά την ενδοκοινοτική κυκλοφορία, με εμπορικά έγγραφα ελεγχόμενα από τη διοίκηση, καθώς και με την τήρηση των κατάλληλων μητρώων»), όσο και της γενικής ρήτρας «κοινοτικής πίστης», του άρθρου 5 της Συνθήκης. Η ρήτρα αυτή, η μη τήρηση της οποίας επιτρέπει την Επιτροπή να προσφύγει στο Δικαστήριο για να διαπιστωθεί η παράβαση της Συνθήκης με όλες τις σχετικές συνέπειες (ενδεχόμενο αγωγών αποζημιώσεως, χρηματικές κυρώσεις κατά του κράτους μέλους που διέπραξε την παράβαση κ.λ.π.), απαιτεί από τα κράτη μέλη να λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη ή προκύπτουν από πράξεις των οργάνων της Κοινότητας.»

4. Τέλος, ιδιαίτερη σημασία έχει το θέμα της θέσπισης κατάλληλων διαδικασιών για την επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα αλκοολούχα ποτά. Εν προκειμένω, πρέπει να διατυπωθούν δύο επισημάνσεις. Πρώτον, ότι η Ελληνική Πολιτεία έχει προσαρμοστεί προς το κοινοτικό φορολογικό καθεστώς στον τομέα της αλκοόλης και των αλκοολούχων ποτών, με το νόμο 2127/93 περί «Εναρμόνισης προς το κοινοτικό δικαιο φορολογικού καθεστώτος των πετρελαιοειδών προϊόντων, αλκοόλης και αλκοολούχων ποτών και βιομηχανοποιημένων καπνών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 48 /Α). Με το νόμο αυτό το ελληνικό δίκαιο εναρμονίστηκε με μια σειρά κοινοτικών οδηγιών που εξέδωσε το Συμβούλιο προκειμένου να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην κοινή αγορά της Κοινότητας. Η βασική οδηγία είναι η υπ' αρ. 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992 «σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης». (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αριθ. L 76 της 23.3.1992, σ.1). Παράλληλα, πρέπει να αναφερθούν οι οδηγίες 92/83.ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 1992 «για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και στα αλκοολούχα ποτά» (ΕΕ, αριθ. L 316 της 31.10.1992, σελ.1), και 92.84/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 1992 «για την προσέγγιση των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης για τα αλκοολούχα ποτά και την αλκοόλη» (ΕΕ αριθ. L 316 της 31.10.1992, σελ. 29). (Για την ανάλυση αυτών των οδηγιών και τις θεσπιζόμενες διατάξεις του ελληνικού δικαίου, βλ. την έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας, Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών, επί του σχετικού σχεδίου νόμου που δημοσιεύτηκε στο υπ. αριθ. V τόμο (Αθήνα, 1994), σελ. 75-81, εισηγητές, Αστέρης Πλιάκος- Αλεξάνδρα Καρέτσου.). Η δεύτερη επισημάνση συνέχεια προς τις ρυθμίσεις που περιέχει το προτεινόμενο νομοσχέδιο και αφορούν τη

βελτίωση του ισχύοντος νομικού καθεστώτος για την ορθή επιβολή του ειδικού φόρου κατανάλωσης και «τη διασφάλιση και σύλληψη της φορολογητέας ύλης στα διάφορα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης, της αποθήκευσης, της διακίνησης και της διάθεσης στην κατανάλωση των αλκοολούχων προϊόντων». (Εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου). Πρόκειται ιδίως για διατάξεις περί του ελέγχου (άρθρο 10), διοικητικών κυρώσεων (άρθρο 11), ποινικών κυρώσεων (άρθρο 12), κατασχέσεως-δημεύσεως και αποδόσεως (άρθρο 14) και διαδικασίας επιβολής διοικητικών κυρώσεων (άρθρο 14). Το σύνολο των ρυθμίσεων αυτών αποβλέπει μεταξύ άλλων να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου, όπως απαιτεί και η προαναφερθείσα αρχή της κοινοτικής πίστης.

Αθήνα, 19 Νοεμβρίου 2001

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Αστέρης Πλιάκος
Αναπλ. Καθηγητής Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσουλής
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς